

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ

Οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία τιμᾷ καὶ γεραίρει, εἶναι «μυρίων οὗτοι ἡλίων λαμπρότεροι», κατὰ τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο (ΕΠΕ 36,352). Ὁ ἴδιος θὰ σημειώσῃ πὼς οἱ ἀθλοφόροι ἅγιοι εἶναι δαιμόνων φυγαδευτές, ἀναψυχὴ τῶν ἀγγέλων, εἶναι μιμητὲς καὶ μέτοχοι τῶν Δεσποτικῶν παθημάτων (ὁ.π. 36,612-616). Οἱ μάρτυρες ὑπέστησαν πολλὰ καὶ ποικίλα βασανιστήρια, ἀλλὰ οἱ Πατέρες τονίζουν· «θάνατος μαρτύρων οὐκ ἔστι θάνατος, ἀλλὰ ζωῆς βελτίονος ἀρχὴ καὶ πολιτείας πνευματικώτερης προοίμια καὶ μετάστασις ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ βελτίω» (ὁ.π. 37,54)· δηλαδὴ ὁ θάνατος τῶν μαρτύρων δὲν εἶναι θάνατος, ἀλλὰ ἡ ἀρχὴ μιᾶς καλύτερης ζωῆς καὶ προοίμια ἑνὸς βίου πνευματικώτερου καὶ μετάθεση ἀπὸ τὰ κατώτερα στὰ πιὸ καλά. Σ' αὐτοὺς ἐφαρμόσθηκε ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· «ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος» (Φιλ. 1,21). Οἱ μάρτυρες περιφρόνησαν τὰ πάντα γιὰ τὸν Χριστό, «οἰκίας, ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ ἀγροὺς ἢ τέκνα», γι' αὐτὸ θὰ ἀνταμειφθοῦν ἑκατὸ φορές περισσότερο ἀπὸ ὅσα γιὰ τὸν Σωτῆρα ἐθύσασαν καὶ θὰ κερδίσουν τὴν αἰώνια ζωὴ (Ματθ. 19,29). Οἱ μάρτυρες εἶναι ὁ θησαυρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔχει παλαιοὺς καὶ νέους μαργαρίτες, δηλ. παλαιοὺς καὶ νέους μάρτυρες, «ἀλλ' ἔν ἀπάντων τὸ κλέος» (Ἰω. Χρυσοστόμου ΕΠΕ 37,66). Ὅλοι ἔχουν τὴν ἴδια δόξα.

Μέσα στὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων εὐρίσκουμε τρία εἶδη μαρτυρίου. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος, ὅπως ἡ ἄθληση τοῦ ἁγίου Δημητρίου, Γεωργίου, Τρύφωνος, Παρασκευῆς, Χρυσῆς, Μαρίας κ.ἄ. Ὅ,τι πιὸ πολῦτιμο ἔχει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεὸ πάνω στὴν γῆ, δηλαδή τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα του, ἐκουσίως τὰ θυσιάζει ὁ Μάρτυς γιὰ τὸν Χριστό. Ὅλοι αὐτοὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῶν βασάνων τοὺς ἔδειξαν τὴν ἀγαθὴ καὶ πιστὴ προαίρεσή τους πρὸς τὸν Κύριο τῆς δόξης. Ὅφείλουμε νὰ ὁμολογήσουμε πὼς ἂν δὲν εἶχαν τὴν ἐνίσχυση τὴν ἄνωθεν, δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ἀντέξουν τὰ μαρτύρια. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τὸ ἐπισημαίνει αὐτό· οἱ ἅγιοι γενικὰ «εἰ γὰρ τὴν προαίρεσιν ἀγαθὴν καὶ καλλίστην εἶχον, ἀλλὰ χωρὶς τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως οὐκ ἂν ἴσχυσαν ὑπὲρ τὴν φύσιν γενέσθαι καὶ ἐν σώματι ὄντες τὸν ἀσώματον καταπαλέσαι πολέμιον» (PG151, 320). Μὲ τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ ξεπέρασαν ὅλα τὰ ἐμπόδια. Τὸ δεύτερο μαρτύριο εἶναι τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως. Ὅταν τελείωσαν οἱ διωγμοί, πολλοὶ ἀνεχώρησαν στὴν ἔρημο, στὰ μοναστήρια καὶ στὶς σκῆτες καὶ καθημερινὰ ἤλεγχαν τὴν συνειδήσή τους σὲ ποιές παραβάσεις ἔπεσαν καὶ ζητοῦσαν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ εἶναι χαρακτηριστικός· «εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχησαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Μτθ. 19,12). Σκοπὸς τῆς ζωῆς αὐτῶν τῶν μαρτύρων τῆς συνειδήσεως ἦταν ὁ καθαρισμὸς τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς ἀπὸ τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμοὺς. Ὁ καθαρισμὸς αὐτὸς ἦταν μαρτυρικὸς καὶ κρατοῦσε χρόνια. Ὅπλα τοὺς ἦταν ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ταπείνωση. Ἄλλωστε εἶναι γνωστὴ ἡ ἀπάντηση τῶν Πατέρων σ' αὐτοὺς ποὺ τοὺς ρώτησαν· «ποιὰ πνευματικὴ ἐργασία κάνετε;», καὶ αὐτοὶ ἀπάντησαν· «ἡμεῖς νοῦν τηροῦμεν». (Τὸ Μέγα Γεροντικόν, Τόμος Δ', Ἔκδοσις Ἰ. Ἡσυχ., «Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου», Πανόραμα Θεσσαλονίκης, σ. 220). Τὸ τρίτο μαρτύριο εἶναι τὸ μαρτύριο τῆς

τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐνάρετος βίος, τὸ Ὁρθόδοξο φρόνημα καὶ ἡ ἀνάβαση τοῦ ἀνθρώπου στὴν κατὰ χάριν θέωση μέσα στὸν κόσμον χρειάζονται μαρτυρικούς ἀγῶνες. Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας λέγει τὰ ἐξῆς· «ὡςπερ γὰρ μέγιστον ἀμάρτημα τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὸ βλασφημεῖσθαι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦς, οὕτω μέγιστον κατόρθωμα καὶ περισπούδαστον τοῖς ἁγίοις τὸ δι' αὐτοῦς τὸν Θεὸν δοξάζεσθαι» (Sources Chrétiennes, τ. 4, σ. 270). Ὁ κάθε πιστὸς δίνει, ἀνάλογα μὲ τὸν ἀγῶνα ποὺ κάνει νὰ τηρήσει τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, καλὴ ἢ κακὴ μαρτυρία γιὰ τὸν Θεό.

Ἐνας τέτοιος ἅγιος ποὺ ἔδωκε καλὴν μαρτυρία μὲ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ μαρτύριο τοῦ αἵματός του γιὰ τὸν Χριστό, εἶναι ὁ μεγαλομάρτυς καὶ ἱερομάρτυς καὶ ἀθλοφόρος Ἐλευθέριος, Ἐπίσκοπος Ἰλλυρικοῦ. Γεννήθηκε στὴν Ρώμη κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα ἀπὸ ἐπιφανεῖς γονεῖς. Ἡ μητέρα του Ἀνθία ἔγινε Χριστιανὴ ἀκούγοντας τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἡ Ἀνθία ἀνέλαβε τὴν διαπαιδαγώγηση τοῦ παιδιοῦ της. Τὸν μεγάλωσε μὲ τὰ διδάγματα τῆς Χριστιανικῆς παιδείας (ὅλες τὶς πληροφορίες τὶς λαμβάνομε ἀπὸ τὸν Νέον Συναξαριστὴν τοῦ ἱερομονάχου Μακαρίου, τ. δ', σ. 157 καὶ ἐξῆς, ἐκδόσεις Ἰνδικτος). Τὸν συνέδεσε μὲ τὸν ἁγιώτατο Ἐπίσκοπο Ρώμης Ἀνίκητο. (155-166 μ.Χ.). Ὁ Οἶκος τοῦ Ἁγίου στὴν Ἀκολουθία του ἀναφέρει τὰ ἐξῆς· «Αὐτὸς ὄντως ἐκ μήτρας ἐγνωρίσθη σοι καὶ καθηγιάσται καὶ ἀνετέθη σοι, ὡς Σαμουήλ, ἀπὸ μητρὸς ἱερᾶς σοι τῷ Κτίσαντι». Εἶχε καθαγιασθεῖ ἀπὸ μήτρας καὶ ἡ μητέρα του, ὅπως τοῦ Σαμουήλ, τὸν ἀνέθεσε στὸν Κύριο. Ἄλλοῦ πάλιν θὰ γράψει ὁ ὑμνογράφος· «Ἐκλελεγμένος ἐκ βρέφους σὺ τῷ Θεῷ ἀνετέθης» (β' τροπάριο τῆς α' ᾠδῆς τοῦ β' κανόνος τοῦ ἁγίου).

Ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος μεγάλωσε καὶ ὠρίμασε μέσα σὲ πνευματικὸ περιβάλλον. Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς καὶ οἱ δάσκαλοι τοῦ Εὐαγγελίου ἔχουν

νὰ παλέψουν μὲ πολλοὺς ἀντιπάλους στὴν προσπάθειά τους νὰ διδάξουν στὰ παιδιά τους τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Πολλοὶ νέοι καταστράφηκαν ἕξ αἰτίας τῶν κακῶν συναναστροφῶν ποὺ εἶχαν. Πρὸς τοῦτο συνηγοροῦν καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Νὰ ποῦμε μερικὰ παραδείγματα· «μερικὲς φορές ἡ κακὴ ἀνατροφή εἶναι ἡ αἰτία μεγάλων ἀμαρτημάτων», λέγει ὁ συγγραφέας τῆς Κλίμακος (ἔκδοση Παρακλήτου, σελ. 309). Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος πολλές φορές θὰ τονίσει πὼς τὸ παιδί χρειάζεται καὶ τὴν κοσμικὴ καὶ τὴν πνευματικὴ παιδεία, ἀλλὰ προτεραιότητα δίνει στὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Τί θὰ ὠφελήσει, γράφει, νὰ σπουδάσεις τὸ παιδί σου ρήτορα καὶ νὰ ἔχει ἀκονισμένη γλῶσσα, ἂν δὲν ἔχει τὴν φιλοσοφία, δηλαδὴ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· «οὐ κωλύων παιδεύειν ταῦτα λέγω, ἀλλὰ κωλύων ἐκείνοις μόνοις προσέχειν» (πρβλ. ΕΠΕ, 21,256-258). Συγκινητικὴ εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ Μ. Βασιλείου ποὺ ὁμολογεῖ πὼς ἀπὸ τὴν παιδικὴ του ἡλικία διδάχθηκε τὴν πίστη ἀπὸ τὴν μητέρα του καὶ τὴν μάμμη του Μακρίνα. «...ἐκ παιδὸς ἔλαβον ἔννοιαν περὶ Θεοῦ παρὰ τῆς μακαρίας μητρὸς μου καὶ τῆς μάμμης Μακρίνης, ταύτην ἀύξηθεῖσαν ἔσχον ἐν ἑμαυτῷ» (ΕΠΕ, τ. 2, σ. 74). Ἐπίσης ὁ ὑψιπέτης τῆς θεολογίας Γρηγόριος θὰ πεῖ πὼς ἡ μητέρα του τοῦ κρέμασε στὸν λαιμὸ χρυσοῦ ἀλυσίδα, «σειρὴν χρυσεῖην», δηλ. τὴν πίστη. (ΕΠΕ, τ. 10, σελ. 18). Ἡ πίστη εἶναι τὸ κορυφαῖο χρυσαφικὸ τῶν παιδιῶν. Τέλος σὰν καταληκτῆρια σκέψη ἄς ἀκουσθεῖ ἡ προτροπὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν μαθητὴ του Τιμόθεο· «σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Β΄ Τιμ. 3,14-15). Αὐτὴν τὴν διαπαιδαγώγησιν πῆρε ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος. Ἐὰν μπορούσαμε νὰ μιλήσουμε μὲ τὴν σύγχρονη Ἐκκλησιολογικὴ γλῶσσα, ὁ Ἐλευθέριος γαλβανίσθηκε

πνευματικὰ ἀπὸ ἁγιο διδάσκαλο, τὸν Ἐπίσκοπο Ρώμης Ἀνίκητο. Ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς τὸ τονίζει αὐτὸ χαρακτηριστικά: «φωτισμένοι διδάσκαλοι σήμερα, ὅπως καὶ πάντοτε, πραγματικοὶ φωτιστὲς τοῦ κόσμου εἶναι οἱ Ἅγιοι» (περιοδικὸ Σύναξη, τ. 8ος (1983), σελ. 88).

Ἄς ἔλθουμε τώρα νὰ δοῦμε τὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀνίκητος ἀπὸ ἐνωρὶς παρατήρησε τὴν θεολογικὴ κατάρτιση τοῦ Ἐλευθερίου, τὰ ποικίλα χαρίσματά του, τὸ ἦθος τῆς νεότητός του καὶ τὶς πολλὰς ἄλλες ἀρετές του, γι' αὐτὸ παρὰ τὴν νεαρὰν ἡλικία του, τὸν χειροτόνησε Διάκονο στὰ 15 χρόνια, Πρεσβύτερο στὰ 17 καὶ Ἐπίσκοπο Ἰλλυρικοῦ στὰ 20. Δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀπόφαση Συνόδου ποὺ νὰ ὀριζε συγκεκριμένη ἡλικία τῶν βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης. Ἀρκετὰ ἀργότερα ὀρίσθησαν αὐτά. Παρὰ τὴν νεότητά του, ἐπειδὴ εἶχε μεγάλη πνευματικὴ ὠριμότητα, ἔφθασε «εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, θαύματα ἀκολουθοῦσαν τὰ κηρύγματα, ποὺ ἐπιβεβαίωσαν τὴν ἀλήθεια τῶν λόγων του. Ἄλλωστε τὸ εἶχε ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς προεῖπει: "σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει: ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν"» (Μάρκ. 16,17).

Μεγάλο τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης. Ὁ κατ' ἐξοχὴν κήρυκας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Γι' αὐτὸ ὀφείλει νὰ καταρτίζεται καὶ νὰ ζεῖ πνευματικὴ ζωή. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῶν ἱερέων δὲν εἶναι εἰδήσεις θρησκευτικοῦ περιεχομένου οὔτε λόγος κοινωνικός, γιὰ νὰ γίνουμε καλύτεροι χριστιανοί, ἀλλὰ εἶναι φανέρωση τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ κληρικοὶ ἔχουν κύριο ἔργο τους τὴν ἀποκάλυψη τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν

σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Τῆς Ἐκκλησίας ὁ λόγος εἶναι «λόγος ἀπὸ τῶν θείων ἐνηχούμενος Γραφῶν», κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον (ΕΠΕ, 9,76). Τὸν Χριστὸ βάζει στὴν καρδιά μας ὁ κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου, γι' αὐτὸ καὶ μακαρίζονται ὑπ' αὐτοῦ «οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν» (Λουκ. 11,28). Ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος πρῶτα, ἂν καὶ ἦταν νέος, ἐτήρησε τὶς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ ὡς Ἐπίσκοπος ὀρθῶς τὶς κήρυξε. Ἐνας τέτοιος Ἐπίσκοπος εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ ἔχει πολλὴν καρποφορία. Μεγάλος πλῆθος εἰδωλολατρῶν πίστεψε στὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου Ἰησοῦν Χριστό.

Ἡ φήμη καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου ἔφθασαν ὡς εἰδήσεις στὰ αὐτιά τοῦ Αὐτοκράτορα Ἀδριανοῦ (117-138 μ.Χ.), ποὺ ἀνησυχοῦσε γιὰ τὴν αὐξανόμενη δύναμη τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ἀποστέλλει στὴν Αὐλῶνα (σημερινὴ Ἀλβανία) τὸν ἱκανότατον Στρατηγὸν τοῦ Φήλικα νὰ συλλάβει τὸν Ἐπίσκοπον Ἐλευθέριο. Συνέβη ὁμως τὸ ἀντίθετο. Βλέποντας τὸ φωτεινὸ πρόσωπο τοῦ Ἐλευθερίου, τοὺς πιστοὺς ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσαν, τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων του, πίστευσε στὸν Χριστὸ «καὶ στὴν ἐπαγγελία τῆς αἰωνίου ζωῆς, βαπτίσθηκε καὶ παρουσιάσθηκε μαζί με τὸν Ἅγιο ἐνώπιον τοῦ τυράννου ἀποζητῶντας τὴν τελείωση διὰ τοῦ μαρτυρίου τοῦ αἵματος» (Νέος Συναξαριστής, ὁ.π., σ. 159).

Ὁ τύραννος Ἀδριανὸς βλέποντας τὸ ἱλαρὸ, εἰρηνικὸ καὶ κόσμιο πρόσωπο τοῦ ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου, χρησιμοποίησε μιὰ μέθοδο τοῦ διαβόλου, γνωστὴ στοὺς εἰδωλολάτρες. Μετὰ τὴν ὁμολογία τοῦ Ἐλευθερίου ὅτι εἶναι Χριστιανός, ἄρχισε μὲ κολακεῖες καὶ ὑποσχέσεις τιμῶν καὶ ἀξιομάτων νὰ ἀναγκάζει τὸν μάρτυρα νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ προσκυνήσει τὰ εἰδῶλα. Φυσικὰ μὲ θάρρος καὶ γενναιότητα ὁ ἅγιος ἀθλοφόρος Ἐλευθέριος ἀρνήθηκε. Τότε προχώρησε στὶς ἀπειλές. Ἀπειλῆσε ὅτι ἐὰν δὲν προσκυνήσει τὰ

εἶδωλα, θὰ ἀκολουθήσουν πολλὰ βασανιστήρια. Ὁ ἔνδοξος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς ἀπέρριψε τὶς τιμὲς καὶ τὶς ἀπειλὲς τοῦ τυράννου καὶ φανερὰ διακήρυξε τὴν ἐπιθυμία του νὰ ὑποστῇ τὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος. Τότε ἄρχισαν τὰ φρικτὰ βασανιστήρια, ποὺ ὑπέστη ὁ στεφανίτης τοῦ Χριστοῦ.

α. Ἀφοῦ ὁ ἅγιος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἐλευθέριος ὁμολόγησε τὴν λατρεία του στὸν ἀληθινὸ Θεό, ἀψηφῶντας τὶς ἀπειλὲς τοῦ τυράννου, τὸ πρῶτον ποὺ ὑπέστη ἦταν νὰ τὸν τοποθετήσουν σὲ ἓνα πυρακτωμένο κρεβάτι γιὰ νὰ ψηθεῖ ζωντανός, θαυματουργικὰ ὁ Κύριος τὸν διέσωσε καὶ μάλιστα τὸν εἶδαν ὅλοι, ὅταν ὁ μάρτυς σηκώθηκε ὄρθιος, νὰ ψάλλει εὐχαριστηρίους ὕμνους στὸν Θεό.

β. Τὸν τέντωσαν σὲ μιὰ πυρακτωμένη σχάρα, δηλ. τηγάνι καὶ ἔχυσαν ἐπάνω του καυτὸ λάδι καὶ ἄλλα ζέοντα ὑγρά. Ἐπενέβη πάντως πάλιν ὁ ἀγωναθέτης Χριστὸς καὶ θαυματουργικὰ ἐδρόσισε τὸ τήγανο καὶ ἔμεινε ἀβλαβὴς ὁ ἱερομάρτυρας. Τὸ αὐτὸ συνέβη ὅταν τὸν ἔβαλαν μέσα σὲ ἓνα καζάνι μὲ λίπος, κερὶ καὶ πίσσα. Ὁ ἅγιος μάρτυς Ἐλευθέριος ἤλεγξε τὸν Ἀδριανό, ποὺ κατεδίωκε τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ ὡς λύκος τῆς Ἀραβίας (ἴ.π., Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, Νέος Συναξαριστής, σ. 159).

γ. Μπροστὰ στὴν ἀμηχανία τοῦ τυράννου νὰ ἐξοντώσει τὸν ἅγιο, ὁ ὑπατος τῆς πόλεως Κορέμων, ἄνθρωπος κακοῦργος καὶ πονηρὸς καὶ εἰδικὸς στὰ βασανιστήρια τῶν Χριστιανῶν, προθυμοποιήθηκε νὰ συνετίσει τὸν Ἱεράρχη, γι' αὐτὸ καὶ ὑπέδειξε στὸν Βασιλέα νὰ κατασκευάσουν μία κάμινο μὲ σουβλιὰ αἰχμηρὰ γιὰ νὰ ρίξουν μέσα τὸν τροπαιοφόρο ἅγιο. Τὴν ὥρα ὅμως ποὺ ὁ ἀθλητὴς Ἐλευθέριος προσευχόταν γιὰ τοὺς δημίους του, ὁ Κορέμων φωτίσθηκε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ἔτρεξε νὰ ὑπερασπισθεῖ τὸν ἅγιο, καὶ ὁμολόγησε μετὰ παρρησίας τὸν Σωτῆρα Χριστὸ καὶ εἰσῆλθεν ἄφοβα στὴν κάμινο

ποὺ ἐτοίμασε γιὰ τὸν πύκτη τῆς πίστεως. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὸν κράτησε ἀνέπαφο μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποκεφαλισθεῖ (ὁ.π.).

Καθὼς ὁ ἅγιος μέσα στὴν κάμινο παρέμεινε ἀβλαβής, ὁ δαιμονοφόρητος τύραννος τὸν ἔκλεισε στὴν φυλακὴ, ὅπου τακτικὰ ἐρχόταν ἓνα περιστέρι καὶ τοῦ ἔφερνε τροφή (ὁ.π.).

δ. Ὑστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἔδωσε ἐντολὴ ὁ ἀπάνθρωπος τύραννος νὰ δέσουν τὸν ἅγιο σὲ δυὸ ἀτίθασα ἄλογα καὶ νὰ τὰ κεντρίσουν νὰ τρέξουν, ὥστε νὰ κακοποιηθοῦν οἱ σάρκες του. Διεσώθη ἀπὸ ἄγγελο Κυρίου καὶ κατέφυγε στὰ γειτονικὰ βουνὰ παρέα μὲ τὰ ἀγρίμια, τὰ ὁποῖα τὴν ὥρα ποὺ ἔψελνε τὴν Ἀκολουθία, παρέμεναν ἀσάλευτα καὶ ἀνέπεμπαν μαζί του σιωπηλὰ ὕμνους εὐχαριστίας στὸ δημιουργὸ τοῦ κόσμου.

ε. Τὸν ἀνακάλυψαν οἱ κυνηγοὶ καὶ κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἐπιστροφῆς μετέστρεψε στὸν Χριστὸ πολλοὺς φύλακες καὶ ἄλλους ἐθνικοὺς, ποὺ ἔλαβαν τὸ σωτήριο Βάπτισμα.

στ. Στὴν Ρώμῃ ὁ εἰδεχθῆς τύραννος διέταξε κατὰ τὴν διάρκειά μιᾶς ἐορτῆς νὰ τὸν ρίξουν στὰ θηρία στὴν ἀρένα, ἀλλὰ αὐτὰ κάθισαν στὰ πόδια του σὰν ἄκακα ζῶα.

ζ. Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὁ Ἀδριανὸς διέταξε τὸν ἀποκεφαλισμὸ τοῦ νικηφόρου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου καὶ ἔγινε αἰτία νὰ λάβει νομίμως τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανο.

ΓΙΑΤΙ ΤΟΝ ΤΙΜΑ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ;

1. Πολλὲς ἀφορμὲς ἐπαίνων μᾶς προκαλεῖ ὁ βίος καὶ τὸ μαρτύριό του γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν ἅγιο Ἐλευθέριο. Ὅλοι οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ μάρτυρες ἦσαν μιμηταὶ τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἴδιος εἶχε πεῖ: «εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν... Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ἡμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου» (Ἰω. 15,20-21). Ὅλοι οἱ μάρτυρες

ἀγαποῦσαν τὸν Χριστὸ καὶ ἤθελαν τὴν ἀπέραντη αὐτὴ ἀγάπη τους νὰ τὴν ἐκφράσουν πρακτικὰ καὶ ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι ἡ ὁμολογία τοῦ μαρτυρίου τοῦ αἵματος. Ἦς ἀκούσουμε τὸν σχολιασμὸ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· «φιλοδέσποτοι γὰρ ὄντες οἱ ἅγιοι τὰ ὑπὲρ τοῦ Δεσπότη πάθη μετὰ πολλῆς ἐδέχοντο τῆς προθυμίας καὶ φαιδρότεροι τούτοις ἐγένοντο» (Εἰς τὸν ἅγιον Βαβύλαν, ἐκδ. «ΛΟΓΟΣ», τ. ε', σ. 119), δηλ. οἱ ἅγιοι ἦσαν φίλοι τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ παθήματα τὰ δεχόντουσαν μὲ προθυμία καὶ μὲ αὐτὰ γινόντουσαν πιὸ χαρούμενοι.

2. Στὶς ἀθλήσεις τῶν ἁγίων μαρτύρων βλέπουμε πῶς ἐνεργεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Δὲν τοὺς ἐγκαταλείπει ποτὲ ἡ χάρις καὶ ἡ ἄνωθεν τοῦ Χριστοῦ δύναμη. Στὸν ἀγῶνα ποὺ διεξήγαγαν ἔβλεπαν ἐμφανῶς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Κύριο νὰ τοὺς ἐνισχύει, νὰ τοὺς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν πόνο τῶν βασάνων, νὰ τοὺς προφυλάσσει ἀπὸ τὴν φωτιά καὶ τὴν μανία τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ ἄλλα ἐμπόδια. Ὁ Κύριος ὅταν ἔστελνε τοὺς μαθητὲς Του νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιο στὴν Οἰκουμένη, δὲν τοὺς εἶπε πῶς δὲν θὰ συναντήσουν δυσκολίες, ἀλλὰ τοὺς διαβεβαίωσε πῶς πάντοτε θὰ εἶναι στὸ πλευρὸ τους καὶ θὰ τοὺς βοηθεῖ· «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 20,20).

Οἱ ἅγιοι ὅλοι μὲ τὴν δύναμη τῆς χάριτος σὰν νὰ ἦταν ἄυλοι καὶ ἀόρατοι πέρασαν ἀβάτους ποταμοὺς καὶ θάλασσες χωρὶς νὰ βραχοῦν καθόλου· δρόμους μακροὺς καὶ πολυήμερους ἀκαριαίως τοὺς βάδισαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἐξαίσια ἐπραγματοποίησαν «ἐν οὐρανῷ, ἐν γῆ, ἐν ἡλίῳ, ἐν θαλάσῃ, ἐν ἐρημίαις, ἐν πόλεσιν, ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χώρᾳ, ἐν θηρίοις καὶ ἐρπετοῖς, καὶ ἀπλῶς ἐν πάσῃ τῇ κτίσει καὶ τοῖς στοιχείοις ἐξειργάσαντο καὶ ὑπὸ πάντων ἐδοξάσθησαν» (Καλλίστου καὶ Ἰγνατίου τῶν Ξανθοπούλων. Περὶ τῶν αἰρουμένων ἡσύχως

βιῶναι. Φιλοκ. τόμ. Δ', σελ. 290), τονίζουν οἱ θεοφόροι Πατέρες. Στὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων φανερῶνεται ἡ δύναμη τῆς χάριτος.

3. Οἱ βίοι τῶν ἁγίων μαρτύρων εἶναι εἰκόνες καὶ παραδείγματα γιὰ ὅλους τοὺς πιστοὺς, «Τιμὴ μάρτυρος μίμησις μάρτυρος» (Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ΕΠΕ, 36,568). Μιμούμεθα τὸν μάρτυρα στὴν καθημερινή μας ζωὴ. Ἐκεῖνοι ἐτραυμάτισαν μὲ τὴν ἄθλησὶν τοὺς τὸν πονηρὸ διάβολο, ἐμεῖς νὰ τὸν διώξουμε μὲ τὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν παθῶν. Ἐκεῖνοι κατεφρόνησαν γιὰ τὸν Χριστὸ τὴν ζωὴν τους, ἐμεῖς ἄς ξεπεράσουμε τὶς ἐπιθυμίες μας γιὰ τρυφηλὴ ζωὴ. Ἐκεῖνοι ἐνῶ ἦταν θνητοὶ ἄνθρωποι, πῆραν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ βοηθούμενοι ἀπ' αὐτὴν κέρδισαν τὴν αἰώνια βασιλεία. Καὶ ἐμεῖς ἄς ἀγωνιζόμαστε νὰ φθάσουμε ἐκεῖ. Ἐκεῖνοι ἀπέθανον ἐν βασάνοις καὶ ἐμεῖς ἄς νεκρώσουμε τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο καὶ τὶς ἐπιθυμίες μας· νὰ ἀποκτήσουμε μαρτυρικὸ φρόνημα.

Ἦ πανεύφημε Ἱερομάρτυς Ἐλευθέριε, ἱερώτατον σκεῦος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, Ἀρχιερέων ἀγλάϊσμα, ἱεουργὲ μυστηρίων, μιμητὰ τῶν Ἀποστόλων, ἀλεῖπτα τῶν ἀνθρώπων τῶν πιστῶν, ἐνδοξε καὶ πάνσοφε, ὡς ἔχων παρρησίαν πάντοτε πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἱκετῶν σου ἐν τῇ Σκίτη ταύτῃ τῶν τιμώντων τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου. Ἀμήν.